

Nakrir tankar, nú nýggj brúðarvísar er yrkt

Kathrina Hansen,
Eysturoyar dansifelag

Telefonin, hon ringdi ein dagin...,

Men tað var ikki omma mín við Gjógv, sum í sanginum. Tað var ein genta ella ein ung kvinna, sum riggaði til sitt egna brúdleyp og spurdi, um eg kundi koma at skipa brúðarvísuna hendan hátíðardagin.

Eg komi í stóra tvístøðu, hvørja ferð eg verði biðin at skipa brúðarvísu. Føli meg kroysta upp í ein krók og veit ikki, um eg skal svara ja ella nei. Havi sagt nei nakrar tær seinastu ferðirnar. Eri fyri ein part fegin um, at vit eiga henda sermerkta sið, sum eg haldi, at vit eiga at varðveita, meðan eg samstundis eri so forsyndað inn á, at tað bert

er í hendinga brúdleypi, at brúðardansurin líkist nøkrum. Haldi ikki, at nakar biður lova sær at koma at skipa brúðarvísu.

Tað eru umleið 25 ár síðani, at eg skipaði brúðarvísuna – ta føroysku, sum J.P. Gregoriussen hevur yrkt - fyrstu ferð, men eg minnst ikki, hvussu ofta eg havi gjørt tað. Tær fyrstu ferðirnar bleiv eg errin um at verða biðin og gleddi meg til at fara, men tíverri er tað ikki soleiðis longur - tað er næstan ein plága. Havi viðhvørt ynskt at mín heili - eins og teldan - hevði ein delete - ella backspaceknøtt, sum eg kundi trýst á. So kundi eg bara sagt, at eg dugi ikki brúðarvísuna longur – tað hevði verið so nógv lættari hjá mær. Og so havi eg leingi hugsað um, hví hetta man vera blivið soleiðis?

Orsøkirnar eru fleiri. Eitt er, at borðhaldini sum oftast eru einar tveir tímar ov long, so stórt partur av gestunum fer lúkst avstað, tá borðhaldið er liðugt og hevur vart einar 5-6 tímar. Tey standa og biðja brúðarparinum farvæl, so tey bæði fáa ikki komið at dansa. Sjálf standi eg og ótolnist eftir at fáa hetta frá hondini,

tí eg havi biðað meir enn ein tíma og onkuntíð tveir í mun til tíðina, sum eg avtalaði við brúðrina.

Av teimum gestum, sum eru eftir, kemur umleið ein triðingur uppi, meðan hini seta seg niður at prátá. At skipa brúðarvísu krevur sera stóra koncentration - hvørja ferð - fyri at kvøða øll ørindini í rættari raðfylgju, og tað ber illa til, tá eini 100-150 fólk sita og prátá rundanum. Tað ber als ikki til at samanbera hetta við upptøku á eina fløgu, sum so spælir tað sama aftur og aftur. Fleiri av teimum, sum eru uppi í ringinum, tíma heldur ikki, men prátá, meðan tey dansa, so eg fái eina kenslu av, at eg irriteri meginpartin av brúdleypsgestunum - tey tykjast mær at hugsa: "Hatta mjarrið aftur nú!" Eg havi varhugan av, at brúðardansur ofta styggir fólk burtur frá føroyskum dansi heldur enn at tey fáa hug til ganga meir í føroyskan dans. Tað er eisini ein grund til, at nú ofta sigi nei, tá eg blívi biðin at skipa brúðarvísu, tí eg eri góð við dansin og vil ikki vera við til at fáa fólk at venda honum baki. Havi einaferð upplivað, at eg mátti bara gevast mitt í

brúðarvísuni og kvøða síðsta ørindi, tí eg misti burtur av larmi.

Onkuntíð havi eg ivast í, um brúðarparið tímir at dansa við í sínum egna brúðardansi og hugsi: "Hví hava tit biðið meg koma higar." Ella: "Hevur onkur omma sagt, at brúðardans má man hava?"

Tað kemur eisini meir enn so fyri, at orkestrið, sum skal spæla til dansin aftaná, byrjar at stemma síni ljóðføri, meðan brúðardansurin gongur. Hvussu skal nakar tá klára at samla sínar tankar og halda skil á 26 longum ørindum?

Viðhvørt finna tey uppá at prenta ørk við brúðarvísuni ella hava uppvørpu, so ørindini síggjast á veggnum sohvørt, sum tey vera kvøðin. Tá gerst dansurin heilt undarligur, tí fólkinu liva als ikki við í dansinum, - tey lesa. Antin úr arkinum ella snara tey sær fyri at síggja á veggnum, so tað næstan kemur snúður í tey. Og tey flestu vita als ikki hvussu mann ber seg at í føroyskum dansi – duga so dánt at hava stev. Skiparin skal, sum navnið sigur, skipa. Tað merkir, at hon/hann skal kvøða nøkur orð av hvørjum

ørindi sjálv/ur, uttan at onnur fólk hoyrast, tí bara tá kann skiparin stýra dansinum. Tað vita fólkinu ikki, hóast allir vaksni føroyingar áttu at vita tað eftir mínum tykki. Hvat gera tey so? Jú, tey byrja so fegin hvørt ørindi saman við skiparanum og halda væl til standa. So eg hugsi: "Hvat eri eg komið higar til eina sunnunátt, tá øll skipa?" Skiparin eigur eisini at hava rætt til at gevast at kvøða, áðrenn øll brúðarvísan er kvøðin, um so er, at tað ikki gongur væl. Tað ber ikki til, tá ark ella uppvørpa er.

Vit, sum javnan koma í góðan føroyskan dans, hava so ofta upplivað stemningin, sum kemur í, tá tey, sum dansa við, tíma at dansa, kvøða við og lurta eftir søguni, sum vísan ella kvæði er um. Tað kemur næstan ikki fyri í brúðardansi longur, og tí blívur tað so møtimikið at fara at kvøða brúðarvísu.

Tíðarandin er eisini blivin soleiðis, at onkur serfrøði skal taka sær av øllum, og so eiga tey alla ábyrgd. Soleiðis er tað eisini blivið við brúðardansi. Men tað er ikki gjørligt hjá einum ella tveimum fólki at fáa góðan dans við teimum umstøðum/karmum, sum eg

her havi sagt frá. Og í grundini er tað ótrúligt, at ikki onkur hugsar um at spyrja skiparan, hvørjar umstøður skulu til fyri at fáa brúðardansin at ganga væl. Tí havi eg ongantið verið úti fyri enn.

Skulu vit varveita brúðardans við brúðarvísu, so mugu nógv fleiri taka sær ábyrgdina av at fáa hetta at bera til: læra seg at kvøða við, koma uppi dansin, lata skiparan sleppa at skipa og stýra dansinum, og ikki minst – so má klokkið setast á, nær borðhaldið skal vera liðugt, so gestirnir ikki eru so móðir av at sita, at tey fara beint avstað aftaná borðhaldið. Og tey, sum ikki ynskja at dansa við, mugu tuga. Tað má vera eitt minsta-krav.

Eg vóni, at vit í felag kunnu venda hesi gongdini, so at bæði brúðarpar, gestir og tann, sum er komið at skipa, fáa eina glaða løtu, meðan brúðarvísan verður kvøðin – antin tey velja eina av gomlu kendu brúðarvísunum ella eina nýyrkta.